

Beleidsregels Speel- en beweegvoorzieningen

Gemeente Son en Breugel, 2020

Aanleiding

Bewegen is een dagelijkse levensbehoefte voor mensen – dat geldt al helemaal voor opgroeiende kinderen. Voldoende bewegen heeft gezondheidsvoordelen, zorgt ervoor dat mensen beter in hun vel zitten en stimuleert de creatieve- en motorische vaardigheden bij kinderen. De gemeente Son en Breugel stimuleert (jonge) inwoners om voldoende te bewegen door de openbare ruimte hier op in te richten¹.

Een van de manieren waarop kinderen en jongeren hun dagelijkse beweging krijgen is door buiten te spelen of buiten te sporten. Dit gebeurt voornamelijk in de speel- en beweegvoorzieningen in de wijken. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhouden en keuren van bestaande speelvoorzieningen. Deze aanpak was de afgelopen jaren beleidsarm. De behoeftes van inwoners ten aanzien van speel- en beweegvoorzieningen blijken door de jaren heen echter te veranderen. De samenstelling van een woonwijk verandert en behoeftes van de bewoners veranderen mee. De gemeente wil hier goed op in kunnen spelen. Om dit te kunnen doen zijn duidelijke procesafspraken en uitgangspunten nodig, die aangeven hoe de gemeente met deze vraagstukken omgaat. Deze beleidsregels bieden hiervoor het kader.

Inleiding – het belang van spelen en bewegen

Buitenspelen en voldoende bewegen heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen, de gezondheid en het leefklimaat in de buurt. Speel- en beweegvoorzieningen dragen bij aan het behalen van de dagelijkse beweegnorm. Door verschillende materialen, toestellen en ondergronden ontwikkelen kinderen bovendien hun creativiteit en motorische vaardigheden². Buiten spelen en sporten is bovenal ook een sociale activiteit. Het stimuleert ontmoeting en samenwerken. Kinderen tussen de 1-11 jaar in Son en Breugel spelen meerdere keren per week buiten. Voor kleinere kinderen is het van belang dat een speelvoorziening dichtbij huis is, zodat zij er (zelf) naartoe kunnen gaan. Van de 12-18 jarigen uit Son en Breugel haalt maar liefst 70% de beweegnorm niet³. Positief is dat deze leeftijdsgroep wel relatief vaak lid is van een sportvereniging. Desondanks is het ook voor deze doelgroep belangrijk om in de openbare ruimte gestimuleerd te worden te bewegen. Jongeren geven zelf aan dat zij graag willen kunnen sporten in de openbare ruimte⁴.

Door de jaren heen is in Son en Breugel een divers aanbod van speel- en beweegvoorzieningen ontstaan. Onder *speelvoorzieningen* verstaan we speeltoestellen, speeltuinen en speelaanleidingen (zoals natuurlijke objecten, hinkelbanen). Met beweegvoorzieningen duiden we trapveldjes, multigoals en pannakooien aan.

De gemeente is verantwoordelijk voor het aanleggen, inrichten, keuren en onderhouden van speel- en beweegvoorzieningen. De gemeente draagt zorg voor een goede spreiding en bereikbaarheid van de voorzieningen. De richtlijnen van de VNG (Handboek gemeentelijk speeltuinenbeleid) worden hierbij gevolgd. Speeltoestellen moeten bovendien voldoen aan de geldende kwaliteits- en veiligheidseisen. Alle speelvoorzieningen in de gemeente worden hier jaarlijks op gekeurd. Waar nodig vindt onderhoud of vervanging plaats.

In Son en Breugel zijn op dit moment ruim 30 speel- en beweegvoorzieningen. Dit betekent dat voor iedere jonge inwoner in de eigen buurt een speel- of beweegvoorziening beschikbaar is. De behoeftes ten aanzien van de inrichting van deze voorzieningen kan in de loop van de jaren veranderen. Jonge kinderen groeien op, en in bepaalde wijken komen meer jonge gezinnen wonen dan enkele jaren geleden. Dit vraagt van de gemeente en inwoners een meer proactieve aanpak.

Doelstelling

Het is belangrijk dat speel- en beweegvoorzieningen aansluiten bij de behoefte van de bewoners

1) Nota Sport en Bewegen, gemeente Son en Breugel.

2) Bron: TNO/Spelen literatuurstudie 'Belang van buitenspelen'.

3) Bron: GGD Gezondheidsprofiel gemeente Son en Breugel, 2015

4) Bron: Jongerenpeiling + Participatie, in opdracht van gemeente Son en Breugel, 2019,

van een wijk. Wanneer de samenstelling van wijken verandert, kunnen ook de behoeftes ten aanzien van spelen en bewegen veranderen. Inwoners en jeugdigen komen bij de gemeente met ideeën of verzoeken voor speel- en beweegvoorzieningen in hun wijk. Er is behoefte aan een afwegingskader om deze verzoeken op gelijke manier en in samenhang met andere ontwikkelingen te behandelen. Deze beleidsregels bieden dit kader. Hierin is geborgd dat de inwoners zelf ook inspraak hebben in het proces.

Uitgangspunten

De beleidsregels voor speel- en beweegvoorzieningen in Son en Breugel zijn gebaseerd op de volgende vijf uitgangspunten:

Spreiding

Alle kinderen en jongeren moeten de mogelijkheid hebben om in de buitenruimte te spelen en te bewegen. Het werkt drempelverlagend als hier dichtbij huis mogelijkheden voor zijn. De speel- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte van Son en Breugel zijn op dit moment breed verspreid. Hierbij zijn de richtlijnen van de VNG gevolgd⁵. De kwantiteit (het aantal) van de huidige speel- en beweegvoorzieningen lijkt op orde en blijft gehandhaafd.

Duurzaamheid

Speel- en beweegvoorzieningen moeten duurzaam zijn. Dit omvat zowel de productie van de materialen van eventuele toestellen, de mate waarin de materialen een lange levensduur hebben, het onderhoudsarm zijn en de herbruikbaarheid. Hiervoor sluiten we aan bij het manifest verantwoord inkopen. We vragen aanbieders hoe ze gaan voldoen aan de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid. Een speel- en beweegvoorziening wordt ingericht voor de langere termijn. Verschillende ontwikkelingen in de wijk worden meegenomen bij het inrichten en aanleggen van dergelijke voorzieningen.

Inclusief

Iedereen kan meedoen. Dat geldt ook voor kinderen in Son en Breugel die willen buitenspelen. Bij de (her)inrichting van (nieuwe) speeltuinen worden daarom de mogelijkheden voor aangepaste speeltoestellen meegenomen. Hierbij is de behoefte van jeugdigen in de directe (woon)omgeving leidend. Inclusief betekent ook dat jeugdigen van verschillende leeftijden in dezelfde speel- of beweegvoorziening samen kunnen komen.

Ontmoeting

Spelen en bewegen is gezond, maar het is vooral ook een leuke, sociale aangelegenheid. Ouders van kleine kinderen ontmoeten elkaar in de speeltuin. Kinderen maken samen creatieve verhalen tijdens het spelen. Jongeren spreken met elkaar af op het trapveldje. De manier waarop de voorzieningen worden ingericht stimuleert ontmoeting. Daarnaast zijn er voldoende mogelijkheden om in de beschikbare buitenruimte sportieve activiteiten te organiseren.

Burgerparticipatie

De belangrijkste gebruikers van de speel- en beweegvoorzieningen zijn uiteraard de inwoners zelf. Zij weten waar behoefte aan is en denken mee over de mogelijkheden. Bij onderhoud, herinrichting of nieuwe aanleg worden de omwonenden in de wijk altijd betrokken.

Beleidsregels

De genoemde uitgangspunten concretiseren we in beleidsregels. Deze beleidsregels hanteert de gemeente om verzoeken van inwoners te behandelen. Ook als op andere wijze sprake is van benodigde herinrichting of aanleg van voorzieningen worden deze uitgangspunten gevolgd.

- De spreiding van speel- en beweegvoorzieningen in Son en Breugel voldoet aan de richtlijnen van de VNG⁶ ;
- Het huidige aantal speel- en beweegvoorzieningen wordt in beginsel niet uitgebreid. Het aanleggen van nieuwe speel- of beweegvoorzieningen gaat in principe samen met het opheffen van een voorziening elders in het dorp;
- Bij (her)inrichting of onderhoud van speel- en beweegvoorzieningen worden de (verwachte) bevolkingsontwikkeling in de wijk meegenomen;
- Bij (her)inrichting of onderhoud van speel- en beweegvoorzieningen wordt expliciet onderzocht of er in de betreffende buurt behoefte is aan aangepaste speeltoestellen voor jeugdigen met een beperking;

5) Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid – VNG, Ministerie van VROM e.a.

6) Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid – VNG, Ministerie van VROM e.a.

- Materialen en speeltoestellen zijn duurzaam. Bij inkoop van nieuwe materialen en toestellen geldt het manifest verantwoord inkopen. Tevens wordt gelet op het risico van beschadiging (vandalisme);
- Een speelvoorziening bestaat niet noodzakelijkerwijs uit speeltoestellen. Ook speelaanleidingen, verschillende ondergronden en natuurlijke materialen nodigen uit tot spelen en creativiteit;
- De speel- en beweegvoorzieningen zijn voor alle leeftijden toegankelijk. Op dezelfde plek wordt zoveel mogelijk het spelen voor jonge kinderen, ontmoeting voor ouders en bewegen (sporten) voor jongeren gecombineerd;
- De gemeente is verantwoordelijk voor het jaarlijks laten keuren van speeltoestellen en het uitzetten van acties naar aanleiding van de keuring;
- Inwoners (aanwonenden) hebben een actieve inbreng bij het (her)inrichten van speel- en beweegvoorzieningen in hun buurt. De gemeente betreft aanwonenden actief bij plannen tot (her)inrichting, zowel als de aanleiding hiertoe een verzoek uit de buurt is als ook wanneer de gemeente zelf constateert dat herinrichting noodzakelijk is;
- De gemeente staat positief tegenover initiatieven waarbij inwoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor het beheer van de speel- en beweegvoorzieningen in hun buurt.